

Едни отъ най-голѣмите пещери въ Бѣлгария, види се, да сѫ „козитѣ пещери“ които се намиратъ на една стръмна стъна. Качванието къмъ „козитѣ пещери“ отъ Крива-рѣка, която тече отъ долу, е опасно по причина на стръмността на мястото. Входът на пещерата е закритъ съ гъстъ бѣзакъ. Влизанъ въ една дупка, като тунелъ дѣлъгъ 24 метра и широкъ $2\frac{1}{2}$ —3 м.; стѣните на тунела сѫ покрити съ верижни шушулчици, образувавши се отъ съсирванието на варовитата вода. Въ дѣсната стъна забѣлѣжваме „окаменѣль“ чувалъ“. Отъ първий тунелъ се отклонява въ съверната посока втори тунелъ (дѣлъгъ около 12 м. и широкъ около 4 м.), който се разширокава въ „Александровска зала“, отъ сводът на която се спускатъ надолу сталактити. Прѣдъ единъ малъкъ тунелъ, „Раковска зала“ съ кубета и още единъ тунелъ влизаме въ „прилепена стая“, широка и дѣлга отъ около 8 метра и висока 6 м. Като наближимъ до тая стая, струва ни се, чечуваме да тече вода; нѣ това е движението на прилепитѣ що се събиратъ безбройно особено въ „прилепената стая“. Свѣтлината на запаленитѣ свѣщи събужда заспалитѣ прилепи; та захващатъ да хвърчатъ. Подъ мястото, гдѣто се закачватъ прилепитѣ, натрупва се тѣхний торъ, на височина 2 мет. и широчина 1 м. Бѣлий прахъ (салмиакъ, нишадъръ) що се показва на повърхността на торътъ се образува отъ разлаганието му. Отъ „прилепената стая“, по съверозападната посока се влиза въ другъ тунелъ 12 м. дѣлъгъ; сѫщо и въ други дупки се влиза, нѣ по-вечето съ опасностъ, понеже свѣщта уgasнува отъ развалений вѣздухъ.

Въ „Нирецъ“ пещера, която се намира отъ Котель въ съверната посока има любопителъ дѣлбокъ кладенецъ: надъ кладенеца отгорѣ се види малка пещерка съ сталактити и сталагмити. Самата пещера „Нирецъ“ се продължава по съверозападната посока съ дѣлжина около 14 м. и височина отъ около 3 м. Прѣдъ една дупка на дѣното на тая пещера, можемъ да се промъкнемъ въ друга една пещера съ „олтаръ“ „кубета“ и пр.

Близу до Терзиевитѣ порти, на съверозападъ отъ г. Котель се намиратъ новооткритѣ пещери на „Райна княгиня“. Приказки за Р. Княгиня, пръснати изъ народа, сѫ причини, гдѣто нѣкои напраздно се лутятъ да дирятъ изъ Балканътъ